Барыы дойдулар пролетарийдара, холбоһуҥ!

САҺА ОЛОХ

Хаһыат 1931 сыл алтыннан 15 күнүттэн тахсар

ССКП ЧУРАПЧЫТААҺЫ РАЙКОМУН УОННА НАРОДНАЙ ДЕПУТАТТАР ОРОЙУОННААҺЫ СОВЕТТАРЫН ОРГАНА

№ 140 (6120) | 1984 сыл. Сэтиннньи 22 күнэ ЧЭППИЭР | Сыаната 2 харчы.

СҮӨҺҮ КЫСТЫГА УОННА КУЛЬТУРА УЧРЕЖДЕНИЕЛАРА

Оройуон сүөһү иитээччиләригэр ураты эппиэттээх кэм—кыстык саҕаланна. Сүөһүнү сүтүгэ суох иитии, киниттэн бородууксуйаны ылыыга өссүөрэммит кирбиилэри ылыы—кыстык ыйдарыгар фуражнай ынах ахсыттан 800-нуу килограмм үүтү ыаһын, борооску орто төлөбүйүүтүн 100-түү килограмма тиэрдии—фермалар коллективтарыгыттан, барыы сүөсүйүттэртэн уонна туһаннаах специалистартан дьиҥ-чахчы дьүүлүүрдээх. Үөрүк онгоруутуолаах үлэни эрэйэр. Оттон ол, биллэрии курдук, кинилэр ортолоругар күннэтэ ыытыллар политическай-итэр үлэттэн, сүвсүйүттэр духовнай көрдөбүллэриэн ордук толору хааччыныыттан улахан тутулуктаах. Бу оттүнэн оройуон культурнай-сырдатар учреждениелара эмиэ онгорор эбээһинэстээхтэр.

Фермаларга дьону кытта үлэ киниэнэ кыпыл мунньуктар буолаллар. Кинилэр үчүгэйдик толкуйданыллыбыт быһаан быһыытынан үлэлиэхтээхтэр. Оттон биниги үгүс кыпыл мунньуктарбыт социалистическай куоталаһыыны тэрийиннэн, эбэлээтэлистиэлэр туоллуларын сырдатыынан ситиэ суох дьаныктаналлар. Эрэлик Эристиин аатынан совхоз, «Чурапчы» совхоз Улахан Күөллээҕи, «Мыҥдаҕаайы» совхоз Кыстык Кугдатааҕы фермаларыгар, о. д. а. куоталаһыыга ким бастаан, ким хаалан иитэрэ типигэ быстыбат-тык көрдөрүллүөт. Кыпыл мунньуктар уонкуллуу оперативнайдар сохтуу буолбут формалары туһанан үлэлиллэр.

Кыпыл мунньук—бу үлэ дьонун сыныаһар сирдэрэ. Манна спортивнай инвентарь, сибиэһэй хаптыаттар уонна сиэнааллар, көһөрүллэ сылдьар библиотека, техсредстволар баар буолуохтаахтар. Оттон итии көрдөбүл үгүс сирдэргэ толоруллубат.

Партийнай уонна профсоюзнай тэриллэр, культура учреждениелара итии итэҕэтэри түргэнник туоратыах, фермалар кыпыл мунньуктарын үлэлэрин-тоскуу туһсарыах тустаахтар.

Кистэл буолбатах, биниэхэ сельскэй Культура дьиэлэрин ыытар дьаһаллара ардыгар дьону саратар характердаах буолаччы. Онон кэлэр оттуга үгүс буолааччы. Онон кэлэр оттугэр сүрүн болҕомтону кинилэр үрдүк гражданскай уонна политическай таһыннаах буолуулларыгар ууруохха. Үлэйит династиялары чиэстээһин, патриотическай итии, о. д. а. дьонуннаах боппуруостарынан былаанныах дьарыктанар сорук турар. Үөрүк производственнай учаастактар үлэйитсэрэ культурнай хаачыстыбаларын, олорго рабочай кадрдарыны, олорго рабочай кадрдары олохсутан үлэлэтиини ситиһии өссө да ыраах түүгү эрэйэллэр.

Культура үлэйиттэрин эппиэтинэстэрэ өссө да намыгах. Кытаанахтааҕы, Сылаанадаҥы уонна Отдуулуу сельскэй Культура дьиэлэрэ, Хадаар, Сылаг уонна Соловьев библиотекалара сыл бастакы аҥарынааҕы былааннарын толорбөтөхтөрүн итиэн быыбарыахха сөп. Сылаҥнаа көпө сылдьар библиотечка биилгин сыччах бинир сиргэ үлэлиир. Библиотекардар бэйэлэрин үлэлэрин аҥардас кинигэни уларсыынан мунгурдаанныыра эмиэ баар итэҕэс. Аҕааччылары кытта үлэ маассовай көрүнгэрэ—конференциялар, диспуттар, тематическай аҕыйылар, о. д. а. фермалар коллективтарыгар бэрт сэдэхтик тэриллэллэр.

Тыа сирэгэр, ордук сүөһү кыстыыр участактарыгар кинэнэн көрдөрүү элбэх итэҕэстэрдээх. Оройуон үгүс киноустановкалара былааннарын төһө да аҥары толордоллор, кырыы участактар олохтоохторун кинэнэн хаачыйыыны туһсара пликтэр. Чыаппараатаҕы уонна Мырылатааҕы киноустановкалар сорудахтарын тоҕон иһэллэр. Кыһыҥны ыйдарга бары производственнай участактарга кинэнэн көрдөрүү былаанпаахтык тэриллиэхтээх.

Оройуон культурнай-сырдатар учреждениелара пятилетка ыытыллаах кыстыгын былааннарын ситиһиилээхтик толоруурга сүөһү иитиитин үлэйиттэригэр күннэтэ көмөлөһөр, кинилэр онгоруутуолаах иитиитин кэмнэ үлэни кэдьүүстээхтик ыытар, үлэйиттэр сыныаланнарын көрдөрүүлээхтик тэрийэр, социалистическай куоталаһыыны кэхтөөхтүк тэнитэр эбээһинэстээхтэр. Бу үлэ өүтүнүүтэ Улуу Кыайыы 40 сыла туолуутун достойнайдык көрсүү бэлэтинэн, «Кыстыктаах эбэлээтэлистиэлэрэ—Дьиэ-уот, ыам ыйын 9 күнүгэр!» диэн девиизэ, ыам ыйын 9 күнүгэр!» диэн девиизэ, ыам ыйын 9 күнүгэр!» диэн девиизэ

Партийнай тэрилтэлэргэ

КОММУНИСТАР КӨҔҮЛҮҮЛЛЭР

Чакырга сыахтааҕы партийнай тэрилтэ аһаҕас мунньаҕа кыстык бастакы ыйын түмүктэрин дьүүллээтэ. ССКП КК Политбюротун үүнэраттаах мунньаҕар таһаарыс К. У. Черненко этиитигэр туруоруллубут соруктары олоххо киллэриигэ туһаайан коммунистар кэккэ этиилэри киллэрдилэр. Чуолаан, быһыйгы сылы ситиһиилээхтик түмүктээн пятилетка бүтэһик сылыгар бөҕө акылааты уураары хааччыйыыга болҕомто туһаайыллыа.

Коммунистар кыстык тэрээһиннэр быһаччы кэмолуйурга быһаарыннылар.

Ол курдук, үлэ ветерана кырдьаҕас коммунист М. И. Данилова быйыл саҥа үлэҕэ киирбит Сашаҕа ферматыгар көһөн тахсан быһаччы көмөнү оҥорорго баҕатын биллэрдэ. Партийнай тэрилтэ кинини оннооҕор ычат наставнигынан анаата. Оттон ССКП чилиэнэ, үлэ ветерана В. Е. Дьячковскай кыстык ыйдарыгар эбии аһылыкка анаан минеральнай брикети оҥорорго соруктанна.

Коммунистар ити көҕүлээһиннэрин партийнай мунньах биһирээтэ уонна бу бачыымы салгыы ыйуургэ быһаарда.

П. ИННОКЕНТЬЕВ.

ҮРДҮК ЭБЭҺЭЭТЭЛИСТИБЭЛЭР

«Мындаҕаайы» совхоз парткома бу күннэргэ совхоз общественнай сүөһү кыстыгын ситиһиилээхтик атаарыыга ылыммыт эбэһээтэлистибэтин толоруутун хааччыйыыга сыһыаннаах боппуруостары дьүүллээтэ.

С. Н. Дьядева старшайдаах «Юбилейнай» ферма коллектива кыстык ыйдарыгар хас биирдии фуражнай ынахтан 1160-лыы кг үүтү ыыра саҥа үрдэтиллибит соруту туруорунан совхоз бары фермаларын коллективтарын күүрээннээх үлэҕэ көҕүлээтэ.

Кыстык эбэһээтэлистибэлэрин толоруута общественность көмөтүн тэрийиигэ баар көҕүлээччинэн Амма орто оскуолатын коллектива буолла. Коллектив бөрөскү ферматын шефтээр. Онуоха хотону итииннгэ субуотунньук туурга, ферма кыһыл муннугун оҥорорго, агитационнай-маассабай үлэни ытарга, агитбригаданы сырыттыннарарга, ыанньыксыттары солбуйарга, эбии аһылыкка анаан күөх маассаны үүннэрэргэ, от сылтын мунньарга чочуу соруктары бэлиэтээннилэр.

Ити көҕүлээһиннэри партком биһирээтэ итлэйнэ бары атын коллективтарга өйдөтөргэ, үрдэтиллибит эбэһээтэлистибэлэри ылынарарга ууруах ылына.

Бу күннэргэ бары агитколлар занятиеларыгар совхоз кыстыкка эбэһээтэлистибэтэ туолан иһиитин туһунан боппуруос дьүүлэһиллиннэ, чочуу соруктар туруорулуннулар.

И. ЯКОВЛЕВ.

КОМИССИЯ ОТЧУОТТААТА

«Чурапчы» совхоз парткома үрчараттаах мунньаҕар Улуу Кыайыы 40 сыла туолуутугар бэлэмнэниини тэрийэр комиссия председателэ совхоз директора Н. Г. Михайлов отчуоттаата.

Партком, комиссия бу кэрэ-бэлиэ событиены көрсө ыытыллыбыт дьаһаллар былааннарын олоххо киллэрии сорох үлэлэри ыытыллыан бэлэтээн туран, ордук көрдөрөн агитациянан оҥоруута, пааматынньыктары сангардыыга үлэ ылтохтүк тэрилллибитин ыйда. Ууйн Кыһата, Түөйэгэ оҥоһуллар пааматынньыктар ситэриллибэтилэр. Кылаяҥкигэ уонна Арылаахха баар пааматынньыктары сангардан оҥоруута үлэ олох да барбата. Сельскэй Культура дьиэлэригэр Аҕа дойдуну көмүскүүр Улуу сэрии кыттыылаахтарыгар аналлаах стендэлэр сангардыллыбатылар.

Партком пааматынньыктары оҥоруну ситэриигэ чочуу болдьохтору быста. Сельскэй Культура дьиэлэригэр аналлаах стендэлэри оҥорорго, сэрии кыттыылаахтарын туһунан матырыйааллары хомуйарга, ветераннарга көмөнү тэрийэргэ сельскэй Советтар исполкомнарын уонна комсомольскай тэрилтэлэрэ эбээһиннээтэ. Улуу Кыайыы бырааһынньыгын производственнай бэлэхтэрдээх көрсөр ыһии хамсааһыны үлэ коллективтарыттан, биирдии киһиттэн тэрийэргэ сөрүк туруорулуна.

И. ФИЛИППОВ.

КӨМӨНҮ, КӨРДӨБҮЛҮ КҮҮҺҮРДҮӨХХЭ

КЫЛААННААХ

Общество маҥнайгы сүһүөх тэрилтэтин бюротун отчуотун кини председателэ М. П. Макаров туруорда.

Дакылаакка уонна тыл этиилэргэ отчуоттуур сылларга Кылааннаах нэһилиэгэр лекционнай үлэ балачча тупсарыллыбыта бэлиэтэннэ. Ордук элбэх уонна үчүгэй ис хоһооннаах лекциялары П. Н. Демьянов, Н. Г. Барашков, Н. Н. Максимов, Н. Н. Хардашевскай уо. д. а. аахтылар.

Итилэри сэргэ мунньахха лекционнай пропаганда туруоруута баар итэҕэстэр сиэрдээх критикаҕа ардыллыннылар. Лектордары идэтитиигэ, кинилэргэ ньымолоһууга үлэ өссө да ситэтэ суох. Лекциялар үгүстэрэ агитзоналарга, ыйаах киһиэхэ ааҕыллаллар, паспордаммыт лекционнай аудиторияларга — сельскэй Культура дьиэтигэр, олохтоох оскуолаҕа «Эрчим» ферма кыһыл муннугар бэрт сэдэхтик ааҕыллаллар. Сорох лекцияларга оройуон, совхоз, нэһилиэк олохторун, үлэлэрин туһунан матырыйааллар кэмчитик бэриллэллэр, техсредстволар хам-түм эрэ туһаныллаллар. Ити итэҕэстэр чинин бу күннэргэ «Знание» общество маҥнайгы сүһүөх тэрилтэлэригэр буола турар отчуоттуур-быыбардыыр мунньахтарга, сүрүннээн, итиннии ирдэбил туруоруллар. Ол саамай сиэрдээх: лекционнай пропаганда кэдьүүрэ лектордарга, күннэтэ көмөттөн уонна көрдөөлтөн улахан тутулуктаах.

китин хотыланыа суох таахтар диэн эттилэр араатардар.

Бюро үлэтэ ортоонэ сыаналанна. Кини саҥа састааба талылынна, председателинэн М. П. Макаров хаттаан быыбардаммa.

И. КАНДИНСКАЙ.

СЫЛАҤ

Маннааҕы тэрилтэ олохтоох орто оскуола учууталларын, «Чурапчы» совхоз үгүс специалистарын, культура уонна доруобуйа харыстабылын учреждениеларын үлэһиттэрин түмэр. Кэнники сылларга нэйталлээккэ лекционнай пропаганда балачча сэргэхситиллиннэ — тематиката кэҥэтилиннэ, тиийимтээтэ балачча үрдэтилиннэ.

Итиннэк уопсай түмүгү оҥорон туран, мунньахха тыл этээччилэр лекционнай үлэ билигин да ситэ хото былааннаммата, ааҕыллар лекцияларга техсредстволар, политическай карталар, олохтоох матырыйааллар ситэтэ суох туһаныллалларын, лектордары идэтитии өссө да кыалла илигин сүрүн итэҕэстэринэн аахтылар. Кинилэр итилэри сэргэ Улуу Кыайыы 40 сыла туолуутун көрсө нэһилиэнньэ ортотугар байыаннай-патриотическай пропагандачы күүһүрдэргэ, ыччаты аҕа көлүөнэ революционнай, бойобуой уонна үлэҕэ үтүө үгэстэригэр чиҥэтии салгыы тупсарарга этиилэри киллэрдилэр.

Бюро 5 күнүгэр таҥылылынна. Кини председателинэн П. П. Макаров быыбардаммa.

К. РОДИОНОВ.

ХАТЫЛЫ

Субуруускай аатынан совхоз, кини кини отделениетын коллективтара кэнники кэмнэ бэйэлэрин производственнай былааннарын, социалистическай эбэһээтэлистибэлэрин балачча ситиһиилээхтик толорууларыгар, олохтоох общественнай тэрилтэлэр үлэлэрин салгыы тупсарыыларыгар «Знание» общество олохтоох тэрилтэтин, кини лектордарын сэмэй кылааттара эмиэ баар. Ону бэлиэтээн туран, отчуоттуур-быыбардыыр мунньахха тыл эппит Э. А. Кузьмин, В. М. Пермяков, Е. М. Каженкина, Н. С. Соловьев уонна да атыттар общество маҥнайгы сүһүөх тэрилтэтэ ардыгар чопчу былаана суох үлэлээбитин, ааҕыллар лекциялары ситэтэ суох учуоттаабытын, путевкалары кэмигэр толорон отчуоттаан испэтэҕин итэҕэс быһыытынан аахтылар уонна итилэри бюро саҥа састааба учуоттуурун модьуйдулар. Кинилэр итини таһынан кэлэр оттүгэр лекциялары аҕыйга агитзоналарынан мунгурдаммакка, аудиторияны кэҥэтэргэ этии оҥордулар.

Саҥа талыллыбыт бюро председателинэн К. Н. Абрамов быыбардаммa.

П. БОРИСОВА.

ЧУРАПЧЫ

Оройуоҥҥа санитарнай чэбдигирдэр пропагандаҕа кини балыыһа специалистара активнайдык кытталлар. Кэнники сылларга доруобуйа харыстабылын темаларыгар нэһилиэнньэ ортотугар ордук элбэх лекцияны врачтар А. И. Пермяков, В. В. Филатова, П. П. Попова, М. И. Иванова, Л. А. Петров уонна да атыттар ааҕаллар. Манна лекциялар текстэрин көрүү, рецензиялааһын саҕаламмыта ордук үчүгэй. Ол курдук, арыгы уонна табаах буортуларын туһунан, онтон да атын темаларга суруллан рецензияламмыт лекциялары нэһилиэнньэ ордук наадыйан истэр.

Ол эрээри бу улахан коллектив специалистара лекционнай пропагандаҕа кыттыыларын маҥнайгы сүһүөх тэрилтэ, бюрота ситэтэ суох тэрийбитин, эдэр врачтары бу үлэҕэ тардыллыгин мунньахха тыл этээччилэр сөпкө бэлиэтээтилэр. Бюро саҥа састааба итилэри учуоттуох тустаах.

Тэрилтэ бюротун председателинэн врач Л. М. Григорьева талылынна.

Н. КЛАДКИН.

Быйыл оройуоҥҥа ыытыллыбыт омук тылыгар олимпиадаҕа Амма орто оскуолатын үөрэнээччилэрэ бастаабыттара.

Снимокка: ити оскуола омук тылыгар учуутала А. С. Абрамова оастыг үөрэнээччилэри Даша Ядрихинскаяны уонна Рома Дьячковскайы кытары.

П. Оконешников фотота.

Кырачааннарга кэрэ бэлэх

Хадаарга дьааһыла-сад саҥа дьиэтин тутууга, ону наадалаах тэриллэринэн хааччыйыыга Эрилик Эристиин аатынан совхоз салалтата (директор С. И. Сергеев) көдьүүстээх көмөнү оҥордо. Ол курдук, ааспыт саас совхоз дьааһыла-сад саҥа дьиэтин тутууга 33 тыһ. солк. үбү көрбүтэ. Оттон олохтоох аҕыс кылаастаах оскуола коллектива директор П. В. Божедонов быһаччы көҕүлээһининэн 9 киһилээх «Учуутал-84» тутар этэрээтин туруорбута. Этэрээт кылгас кэм иһигэр дьиэни тутан бүтэрэн сыбу сотоорутааҕыта государственнай комиссияҕа «үчүгэй» сыанаҕа туттарда, 45 кырачааннар сып-сырдык, киэҥ куоҥ дьиэҕэ көһөн киирдилэр. Дьааһыла-садка саҥа олоппостор, гардеробтар атыылаһылыннылар, электро-уотунан сырдатыы көрдөбүлгэ эппиэттиир буолла.

Дьааһыла-сад коллектива, төрөппүттэр оскуола коллективыгар, олохтоох тутуу бириигээдэтигэр (бириигээдьнир Е. Е. Михайлов) совхоз, олохтоох отделение, сельсовет салайааччыларыгар истиҥник махталлыллар.

Биһиги коллективпыт баара 21 үлэһиттээх. Педагогическай коллектив чилиэннэрэ — 8 киһи — бары үрэхтээхтэр. К. Е. Прокопьева, Н. Г. Егорова курдук оҕо иитиитигэр элбэх үлэлээбит опыттаах дьоннордоохпут, 10 үлэһит ЫБСЛКС чилиэнэрэ. Коллектив оройуоҥҥа үчүгэй үлэтинэн киэҥник биллэр «ЫБСЛКС 60 сыла» ааттаах ферманы шефтэһэр.

Шефтэһэр коллективпыт быйыл производственнай былааннарын чиэстээхтик толороругар, кырачааннары иитэр-үөрэтэр үлэбит ситиһиилээх буоларын туһугар бары сатабылбытын, биһигин уурар үлэлиргэ эбээһинэстэнэбит.

А. ПЕТРОВА,
дьааһыла-сад сэбиэдиссэйэ.

Оскуола олоҕо

ҮТҮӨ ТУСКУЛЛААХ ҮЛЭҺИТ

Чурапчы аҕыс кылаастаах оскуолатын үөрэнээччилэрэ ааспыт үөрэх дьылын 100 бырыһыан ситиһиилээхтик түмүктээбиттэрэ, 50 бырыһыаннара «4» уонна «5» сыаналарга үөрэммиттэрэ. Маннык үөрэтэр-иитэр үлэ хаачыстыбата өттүгэн сыл ахсын тупсарыллан иһэр. Бу туһунан сотору тааҕыта буолбут уопсай мунньахха төрөппүттэр астынан туран бэлиэтээбиттэрэ.

Мин бу суруктар ааспыт үөрэх дьылыгар оскуола пионерскай дружинатын уга флангатыгар испит, билигин ол үрдүк аатын чиҥэтэргэ дьулуһан үөрэнэр, үлэлгар VIII кылаас коллективын, кинилэр салайааччылара учуутал Т. С. Евграфова туһунан кэпсээхпин баҕарабын. Кылааска 13 оҕо үөрэнэр. Итиэн 4-рэ наар «түйгун», 3-рэ «4» уонна «5» сыаналарга үөрэнэллэр, оҕолор бары оскуола общественнай олоҕор активнайдык кытталлар. Оскуолаҕа ыытыллыбыт математика, физика, нуучча уонна саха тылларын олимпиадаларын, политическай ырыа конкурсун кыайыылаахтарынан буолбуттара. Учебникка харыстабыллаахтык сыһыаннаһыы иһин тэнийиллибит социалистическай күрэхтэһиигэ эмиэ бастаабыттара. Кылаас үөрэнээччилэрэ икки звеноҕа хайдыһан бэйэлэрин икки ардыларыгар үөрэххэ, үлэҕэ эмиэ көхтөөхтүк күрэхтэһэллэр. Оҕолор бэйэлэрин билиилэрин хаҥатыыга утумнаахтык үлэлииллэр. Ол курдук, ордук умсугуйар темаларыгар матырыйааллары мунньан папка тэрийэллэр. Ол матырыйааллартан сүүмэрдээн кылаас чаастарыгар дакылааттары, бэсиэдэлэри оҥороллор.

Бу кылааска Аля Морфунова, Маша Сыромятникова, Валя Платонова, Афоня Петров, Коля Захаров, Ира Шадрина курдук оскуола бары оҕолоругар холобур буолар бастыҥ үөрэнээччилэр, бэргэхэ спортсменнар бааллар.

Саҥа үөрэх дьыла Эйэ урусгунан саҕаламмыта. Маныаха оҕолор эрдэттэн бэлэмнэммиттэрэ. Ылдьыттарынан үлэ, сэрии ветераннарын Кыһыл Сулус орден кавалера П. Е. Спиридонову уонна А. Г. Захарованы ыҥырбыттара. Кинилэр бойобуой сырыыларын, үлэлэрин туһунан кэпсээннэрэ дириҥник истибиттэрэ, сэриигэ өлбүт буойуттар пааматынньыктарыгар сибэкки венектары уурбуттара.

Оҕолор үөрэх дьылын устата түс быһаан ылынан үлэлииллэр. Бу күннэргэ кинилэр айар отчуоттарын истиҥ саҕалаата. Бастакынан Аля Морфунова, Таня Никитина уонна Афоня Петров отчуоттаатылар. Кинилэр бииргэ үөрэнэр доҕотторугар уонна учууталларыгар начальнай кылаастартан ыла саҕалаан бэйэни иитиилигэ, кинини талыахтаах идэлэрин туһунан билиигэ түгү оҥорбуттарын, билбиттэрин, көрбүттэрин сиһилии кэпсээтилэр. Ол курдук, Аля аҕар-суоттуур машина үлэһитэ, Таня художник, Афоня физкультура учуутала буоларга билиигиттэн дьаныһан, олохтоохтук бэлэмнэнэллэрэ барыбытын үөртэ.

Ити үлэлэри оҕолор утумнаахтык ыытыыларыгар, бэйэни иитиигэ элпэтиннэстээх уонна баҕалаах буолууларыгар, дьоҕурдарын таба көрөн хайысхалаан биэриигэ учуутал ылар оруола сүҥкэн. Маныаха Тамара Семеновна дьиҥ-чахчы өйүн-сүрэҕин уурар, айымнылаахтык үлэлиирэ, ол үтүө түмүктэрдээх буолуутугар ураты дьулуура биһигини, төрөппүттэри улаханнык үөрдэр.

«Оҕону таптыыр, кинилэри кытта бодоруһарыттан үөрэр, хас биирдии оҕо үчүгэй киһи буоларыгар бүлгү эрэнэр, кинилэрдиин сатаан доҕордоһор, үөрүүлэрин, хомолтолорун сүрэҕэр чугастык ылынар, психологияны уонна педагогиканы билэр, иитии туһунан науканы баһылаабакка эрэ оҕолору кытта үлэлиир кыаллыбатын билэрин өйдүүр эрэ буоллаҕына үчүгэй учуутал аатын сүгүөн сөп» диэн уһулуччулаах советскай педагог В. Сухомлинскай эппит тылларын сирдиир сулус оҥостон үлэлиир Учуутал Т. С. Евграфоваҕа үтүө тускуллаах үлэтигэр ситиһиилэри баҕарабыт.

А. ЗАХАРОВА,
төрөппүт.

ҮРДҮК ОҢОРУМТУОЛААХ ҮЛЭ ИҺИН

Тыа хаһаайыстыбатын үлэһиттэрин профсоюһун ороҥуоннаах конференцията

Тыа хаһаайыстыбатын үлэһиттэрин профсоюһун XII ороҥуоннаах конференциятыгар бу 3279 үөгүлүү-быйаҥы оҥорсоччулары түмэр профсоюз райкома 1981 сыл сэтиньиттэн 1984 сыл сэтиньигэ диэри үлэлии туһунан дакылаадыа кини председателэ Б. Р. Иванов оҥордо.

Отчуоттуур кэмнэ профсоюз райкомун 7 пленумнар, президиум 18 мунньаҕар үлэ тэрээһинин туһугунан уонна оҥорумтуотун үрдэтиигэ, производственнай уонна государственнай дисциплинаны бөҕөргөтүүгэ, тыа сирэйэр санитарнай-чэбдигирдэр үлэлэрин күүһүрдүүгэ, ыччат үлэлиир, олорор условуобуйатын тэрийиигэ, коллективнай дуоҕабардары толоруу туругар, о. д. а. саныаннаах барыта 32 боппуруос көрүллүбүт. Пленумнаах туһаайыллыбыт салайар үлэһиттэр, профкомнар председателлэрин отчуоттара уонна информациялара былаанныахтык ыытыллыбыттэр.

Производственнай былааннары ситиһиилээхтик толорор уонна сайдары толорор иһин социалистическай куоталаһыны тэрийиэ, бастыҥ опыты пропагандалаһыыны, озуулаах үрдүк табыгастаах, хаачыстыбалаах формаларын көрдөөхтүгүн уонна, диэтэ даны-саҥыт салгыы. Оҥ курдук, ферма, [illegible] уонна [illegible] куоталаһыылар [illegible] ыытыллаллар. Кыайыыларын моральнай уонна материальнай кэҥэтиилэрин формалара байытыллыннылар. Ыанныыксыттар Саха АССР норуотун хаһаайыстыбатын үтүөлээх үлэһитэ А. Т. Кузьмина, ыччат ыытааччылар, Социалистическай Үлэ Геройа Р. И. Константинов, СССР Государственнай бириэмиитин лауреата М. С. Толстоухов аттарынан аналлах бириистэр слохтонуллар.

Социалистическай куоталаһыны итинник тэҥҥүн сиистэн үлэлээһин түмүгэр ыччатка сүүрүннүбүт сүрүн производственнай былааннар эриэ дэхсиллэр сүрүн производственнай былааннар эриэ дэхсиллэр толоруллуулара уларыйыа, Үс сыл уоҥ ыйга [illegible], эти уонна түүлэйи государствоҕа туттарыы, портоошуйу, обуруот ыйыа үүнэрии былаанныыр куоҕарылыннылар. Бырыл үүс көрүүгэргэ көрдөрүүлэр былыргыттан таарар лаппа үрдэтиллиннэр. Ол түмүгэр совхозтар 206 тыһ. солк. эбии тахсыы уонна былааны ааҕыы иһин 325 тыһ. солк. барсы ыллылар. «Мыҥдаҕаайы» совхоз пикиэ сылын бурдук үрдүк үүнүүтүн хомуйда, ангэр быйыл валовойунан 826,7 тоннаны хомуйан былаанын 147,6 бырыһыан толордо. Итиннэ биһиги ороҥуоммут ыытаа сиртэн туруктаах үүнүү ылар кыах баарын итэҕэтиилээхтик көрдөрдө. Бу эдэр совхоз Ленинскэй уонна Уус-Алдан ороҥуоннарын ісүөсүһүттэрэ республикаҕа кэтэхнут бэчэммэкэрин ойоон, общественнай сүүрү кыстыгын ситиннилээхтик аттарарга ороҥуоннаах ыытарга тэпааран үлэлиир.

Ороҥуоннаах ыытылыыр тааҕы уонна түөрт сылааҕы былааннарын болдьоҕун иннинэ толорбут коллективтар ахсааннара эмиэ ааҕыллыбыт. Үүнү [illegible] сылы уонна государственнай туттарыы [illegible] ыыннан 10 күнүгэр Аҥдаар, ол кэнниттэн Мугудан уонна Бөлүүр сүөһүттэрэ. Суоруруускай аатынан уонна «Мыҥдаҕаайы» совхозтар коллективтара ранордаатылар. [illegible] 16 рабочай кылаан ыытылыкка суотуттар үлэлии сылдьаллар.

Ороҥуон тыатын хаһаайыстыбатыгар коммунистическай үлэ 19 коллективтара 381 удаарыстаран бааллар, бу үрдүк ааттаах 10 коллектив охсуһар.

Совхозтар производстволарыгар сүрүн күүс—ыччат. Дьэ, ол иһин кинилэри үлэ үөрүйахтарыгар уйуйуу, сиэр-майгы өттүгэр тиэрэ боппуруостарыгар даҕылаттыы кылгастык тохтоото. Биллиэн эдэрдэр сүрүлэрэ 128 үлэ уонна сэнии ветеринара, наставниктар үлэлии үлэни ыытыллар. Бу дьоҕун туоскуллаах үлэни ордук дьаныардаахтык Субуруускай аатынан совхоз наставничество тарыан совета (председатель Н. С. Соловьев) ыытар. Маҥа ыччаттар олохтоох руководстволарын, үлэлэрин боппуруостарга наставниктар фермалар старшайдарыын ахсаабат кыһаммыыларын кинигэр турар. Итиннэ бу пятилетка саҕаланыытыгар хаалыылаах тар ахсааннарыгар сылдьыбыт хаһаайыстыба көрдөрүүлэрэ лаппа үрдэтиллиннэр. Ол эрээри сорох профкомнар наставничествоны тэрийиигэ үрдүгүн сыҥыаннастылар. Кинилэр сыл баҕыгар-аттаах наставниктары бэлэмнэтэн эрэ мунурданалар, саставтарын саҥардыан испэттэр, сүбэ-саргы бэрбэтэр, хайдах үлэлиэн сылдьалларын интэриэсэйдиэхтэр. Маннык сыҥыаннастылаан сатаммат.

Араатар производствоҕа саҥаны, бастыҥы олохтоохтары ааҕыстылар. Сотон Эрилик Эристиин аатынан совхозка быыла собственникпыт от 71 бырыыбаныын 12 бөдөрөөтэбэй үлэлээбит ардыгар бөҕөрдилэр. Профкомнар бу бэлиэтэлиллиэ быыбаны сүөһү иитиигэр киллэрэргэ үлэлиэх туоналаахтар.

Производствоҕа сайдыбыта үлэлаатыы ыытыллыбыт, рабочай хонтуруолу күүһүрдүү дьоҕуннаах форматы—рабочайдар сүбэ мунньахтарын оруола хаҥаантыытаҕар да үрдэтиллиэхтээх. Отчуоттуур кэмнэ «Мыҥдаҕаайы» совхоз профкомуттан ураатылар итинник мунньахтары ыыппатахтара дакылаакка сиэрдээхтик критикаланыа.

Коллективнай дуоҕабардар барыы совхозтар дирекцияларынан, профкомнарынан сүүрүннэн толорулар. Ол эрээри Эрилик Эристиин аатынан, Карл Маркс аатынан, «Чурапчы» совхозтар директорлара С. И. Сергеев, Е. Е. Васильев, Н. Г. Михайлов рабочайдар, инженерлэргэр отчуоттааһыннара олус сэдэх.

Профсоюзнай тэрилтэлэр ис кыахтары ордук толоруу туһаныыга, үлэ дьиссиплинэтин, оҥорумтуотун үрдэтиигэ үлэлэрин салгыы тупсарыахтаахтар, Ураты болҕомто производствоҕа ордук хаалан иһэр саҥаларыгар уурулуохтаах. Ороҥуоннаах куһаҕан

ЭЙЭ ИҺИН, КУТТАЛ СУОХ БУОЛУУТУН ИҺИН

Советскай Союз ядернай сэрии суоһаайыныы туоратыыга, хардарыта кэпсэтиилэргэ үчүгэй эйэлээхтик бииргэ олорууга туһуламмыт халбаҥнаабат дьүрсүн саҥа дакаастабыла—ССКП КК Генеральнай секретара, ССРС Верховнай Советын Президиумун Председателэ К. У. Черненко американскай Эн-би-си телевизионнай компания корреспонденын боппуруостарыгар эппиэттэрин аан дойду общественноһа кыраныысса таһынааҕы маассабай информация средстволара итинник сыаналыыллар.

Бэчээт элбэх ахсааннаах комментарийдарыгар политическай уонна общественнай деятеллэр этиилэригэр бу күннэргэ советскай салайааччы болҕомто киинигэр билиҥҥи кэм проблематын—ядернай сэрии суоһаайыныын хайдах туоратары, сэбилэниинэн үлүһүйүүнү тохтотор ньымалары хайдах булары, аан дойдуга норуоттар сарсыҥҥы күн туһугар дьиксиммэт быһыылары-майгылары хайдах үөскэтэри—өссө төгүл туруорда диэн ойсаппа бэлиэтээбэр.

Советскай Союз кэнники кэмнээҕи сэбилэниинин, бастатан туран ядернайдары, хаарчахтааһыныгар уонна сарбыйыыга, өссө хабааннык уобаластарыгар сэбилэниинэн үлүһүйүүнү тарҕатары халбарытыыга туһуламмыт быһаччы уонна дьиҥ олоххо киирэр кыахтаах этиилэрэ социализм эйгэтэ арҕааҥы империалистическай, экспансионистскай эргимтэлэриттэн биһиги планетабытыгар куттала суох эйэни хааччыйарга дьулуһарынан уратыларын туоһулуур. К. У. Черненко, диэн суруйар Болгария хаһыата «Работническо дело», бэйэтин эппиэттэригэр чопчу ити боппуруостарга, бастатан туран, ССРС уонна АХШ дуогабардаһыах тус сааҕахтарын ыйда уонна Советскай Союз оруоха бэлэмин итиэннэ дьыала, билиҥҥи чопчу проблемалары быһаарыахтык быһаарыыны кордөбүүгэ АХШ холбоһоруттан тутулуктаныы бэлиэтээтэ.

Болҕомто К. У. Черненко советскай-американскай сыһыаннаһыылары конструктивнайдык сайыннарар иһин эппиэттэр туһааҕыллар. Ити сыһыаннаһыылар, ССРС уонна АХШ эйэни харыстаан хаалларыы иһин уратыы эппиэтинэһин сүгэллэрин быһыытынан, утарыта турсар буолбакка, эйэлээхтик бииргэ олорор халыыхтары ылыахтаахтар, аан дойдутааҕы быһыы-майгы үтүө туоскуллаах факторынан буолуох тустаахтар. Онуоха, французскай «Матэн» хаһыат суруйарын курдук, Советскай Союз ядернай сэбилэниини хаарчахтааһын уонна сарбыйыы проблемата советскай-американскай сыһыаннаһыылар күннээҕи бэбиэскэлэригэр миэстэҕэ кылаабынай ылыахтаах диэн ааҕар.

Кыраныысса таһынааҕы общественность советскай салайааччы бэйэтин американскай телекомпания корреспондеҥыгар эппиэттэригэр билиҥҥи кэм аймаҕы бүтүннүүтүн долгутар барыны хабар диириҥ проблемалары көтөхпүтүн итиэннэ олору холбоһуктаах күүһүнэн суһаллык быһаарарга ыҥырбытын тоҕоолоон бэлиэтиир.

т. ЯКОВЛЕВ.
ССТА ырытааччыта.

Комментатор колонкалара

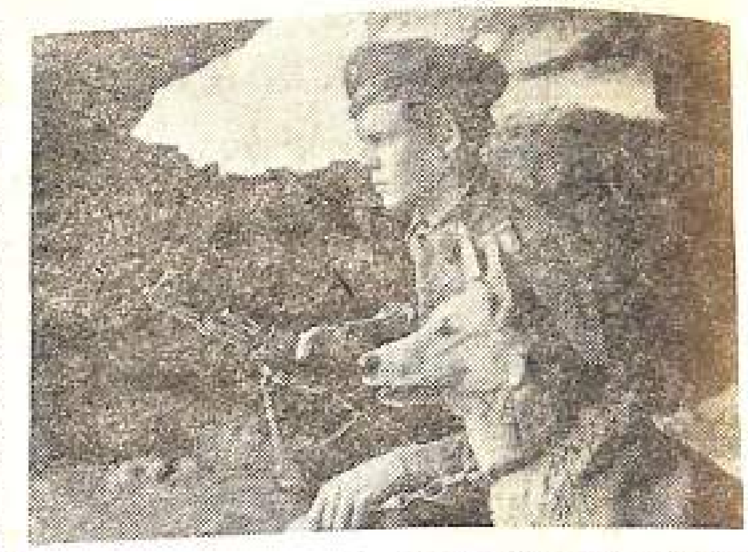

Күннэри-түүннэри кыһыҥҥы тымныыга, сайыҥҥы куйааска Ийэ дойду чаасовойдара сулууспаларын сэргэхтик сүгэллэр.

Снимокка: ефрейтор Николай Горелов эрэллээх Дианалыын Государственнай кыраныыссаҕа манаабылыгар.

ССТА фотохроникэта.

Спорт

СПАРТАКИАДА ПРОГРАММАТЫНАН

Бу күннэргэ оройуоҥҥа комплекснай спартакиада программатыгар сөп түбэһиннэрэн саахымакка, дуобакка уонна остуол тенниһигэр хамаандалар бастыыр иһин күрэхтэһиилэр ыытылыннылар. Онно барыта 8 хамаанда кыттыыны ылла.

Саахымакка бастакы миэстэни Петр Сибиряков, Гавриил Егоров, Анна Гуляева курдук опыттаах оонньооччулардаах Карл Маркс аатынан совхоз хамаандата ылла. «Мындаҕаайылар» иккис, «чурапчылар» үһүс буоллулар.

Дуобакка оройуон киинин иккис хамаандата даппа сабырыйан кыайда. Хамаанда састаабыгар спорт маастарыгар кандидаттар «Сельхозтехника» холбоһук рабочайа Роман Седалищев, интернат-оскуола директора Петр Калачев, эмиэ бу оскуола иитээччитэ «Урожай» ДСО дьахталларга быйылгы чемпиона Зоя Николаева, Чурапчы аҕыс кылаастаах оскуолатын биологияҕа учуутала, оройуон чэһиин үгүстүк ситиһиилээхтик көмүскээбит Тамара Евграфова уо. д. а. бааллар. Бу көрүҥҥэ Эрилик Эристиин аатынан совхоз хамаандата иккис, субуруускайдар үһүс буоллулар.

Остуол тенниһигэр оройуон киинин бастакы хамаандата кыайыыны сурунна. Бастакы ракеткаҕа Иннокентий Аммосов, үһүс ракеткаҕа Саргылаана Сысолятина ситиһиилээхтик оонньоотулар. Спорт ветераннара Л. Д. Барашкова уонна Е. М. Феофанов эмиэ кими да инникилэрэ түһэрбэтилэр. «Мындаҕаайы» совхоз хамаандата иккис, «чурапчылар» үһүс буоллулар. Бу көрүҥҥэ Эрилик Эристиин аатынан совхоз хамаанда туруорбатаҕа итэҕэс быһыытынан аахыллар.

Ахсынньы 1—2 күннэригэр икки ыаллыы оройуон—Чурапчы уонна Алексеевскай спортсменнарын үгэс буолбут көрсүһүүлэрэ биһиэхэ ыытыллыаҕа. Онно бэлэмнэниитэн сибээстээн бу күннэргэ дуобакка уонна саахымакка оройуон аһаҕас чемпионата саҕаланна. Ордук чуолаан спорт бу көрүҥнэригэр ааспыт өттүгэр ыалларбыт биһигини сабырыйар этилэр, онон быйылгы көрсүһүүгэ ордук кичэйэн, сыралаһан бэлэмнэнэрбит эрэйиллэр.

Н. ФЕДОРОВ,
спортсовет инструктора.

ОБЩЕСТВЕННОСТЬ МУННЬАҔЫТТАН САНААЛАР

Соторутааҕыта Одьулуун олохтоохторо нэһилиэккэ общественнай бэрээдэги бөҕөргөтүү, буруйу оҥорууну утары охсуһууну күүһүрдүү соруктарын тустарынан боппуруоһу дьүүллэстилэр.

Дакылааты Карл Маркс аатынан совхоз парткомун секретара В. Е. Попов оҥордо. Киин, киһи эрэ дьиксиниэх чахчыларыгар олорон, нэһилиэккэ дьиссипилиинэ, бэрээдэк туругун кэмигин ырытта. Ону иста олорон Одьулуун уонна Карл Маркс аатынан совхоз сорох атын да участоктарыгар арыгылааһын, онтон тэптэри сиэр-майгы көрдүбүллэр, кэннин, общественнай бэрээдэги уһатарытыы, араас көрүҥнээх ыар буруйдары да оҥоруу элбээбитин сөҕө, бэркиһии санныгын. Билигин нэһилиэккэ, ситэтэ суох ааҕыынан, 50-чаҕа чугаһыыр чааһатаһык арыгылыыр дьоннор бааллар. Кинилэртэн 19-тара, итирик-итириктиин нирэээни тардан бу мунньахха дьүүлэһээччилэр быһыыларынан тусна ыскамыайкаҕа олоролор.

—Мин аҕарбынан, кэнники алта сылга 60 киһи эрдэбуннай буруйу оҥордулар, арыгылааһын содулларыгар 17 киһи олохтон туораатылар. Олус кэргэнниһэн хааламмыт дуу, дьонун кыайан салайбат буолбут. Бэрээдэги, дьиссипилиинэни кэһээччилэри уодьуганныыр дьаһаллары ситэтэ суох ылабыт,—диэтэ 13 №-дээх СПТУ директора М. М. Максимов.

Киһини өлөрүү, бэйэ олорор дьиэтин уоттааһын, уоруу курдук ыар буруйдары оҥорбуллубуттар. Маны өйдөөннүө таҥнастыытыттан атыннык көрүөххэ сатаммат. Бу иэдээн тэрүүрүөскүүр бириччиинэлэрин ыҥтыырга, тахсар суолларын бүөлүүргэ уолдьаста, диэтилэр мунньахха тыл эппит 15 киһи барыта.

«МИН АҔАМ АРЫГЫЛЫЫР.»

Өйтөн суруйууну толорбут Одьулуун орто оскуолатын 50 үөрэнээччититтэн 56 бырыһыаннара төрөппүттэрэ дьиэлэригэр итириктииллэрин туһунан суруйбуттар. «Ийэлээх аҕам ыкпайи арыгылыыллар. Ол иһин убайдарын иһэллэр. Мин уруоккун ааҕарбар мэһэйдэтэбин».— диэхтэлбит биир оҕо. Оттон кыра эрдэхтэриттэн арыгыһыт төрөппүттэрэ эрэйдииллэриттэн ытаан-сыҥсаан, саатан, хомойон улааппыт оҕолор хайдах дьон буолуохтарай?

Франция учуонайа Марсель Гүерт кэлүөнэ арыгыһыт дьоннор олохторун кэтээн көрөн, арыгы дьаата кэлүөнэҕэ дьайарын иннинэн быһаарбыттаах: арыгы дьаата бастакы көлүөнэни өй-санаа өттүнэн ыһыктыыга, алкоголга сатууга, иккиһин —арыгыны баламаттык иһиигэ, үсүһү —өлөрсүүгэ эбэтэр бэйэҕэ тиийиниигэ, оттон төрдүһү —чиччик, акаары уонна оҕоломмот буолууга тиэрдэр.

Итинник хомолтолоохтук сүүстэн биир арыгыһыт дьылҕата түмүктэнэр да эбит буоллаҕына, чопчу мигиин хаарыйыа суоҕа диир кыһыамдай. Дьүүллэнээччи ыскамыайкатыгар олорбут дьон олохторун дьаһахтарын ырытан көрдөххө да өйү-санааны иһыктыыны, арыгыга охтуу, арыгыны баламаттык иһии туһунан этиилэри бигэргэтиэххэ сөп. Ити дьонноттон үгүстэрэ үстүү-түөртүүтэ, сорохторо биэстиитэ дааҕаны арыгыттан эмтэммиттэр. Үлэлэригэр бороҕуулаан 4 рабочай совхозтан үүрүллүбүттэр. Бояхинов Владимир, Ыганов Юрий диэн эдэр дьон төрөппүттэрин кырбыыллар, дьиэлэриттэн үүрэллэр. Дьячковскай Степан итирэн баран төрөппүттэрин дьиэтин үлтү тыытан хаайыыга барбыт.

Бу 19 киһи барыта кэриэтэ 30-тарыгар диэри саастаах эдэр дьоннор. Сорохторо хастыы да оҕолоохтор. Үгүстэрэ арыгы иһиитин, итириктээһини эмиэ кинэ өйтөн суруйууну толорбут оҕолор курдук, аан бастаан дьиэлэригэр көрбүттэр: төрөппүттэриттэн, кииилэр маллыттарыттан. Сылгыһыт Дьячковскай Н. М. итирэ-итирэ салайааччылары үөҕэрэ, оттон уола Николай быйыл күһүн ычыат наставнигын С. Д. Седалищевы кыыллыы ытан өлөрдө. Быйыл дьахтары күүһүлүүргэ сорумнут Рязанскай Кирилл төрөппүттэрэ эмиэ итириктииллэр.

Үчүгэй киһини иитэр туһугар үтүө хаачыстыбалары төрөппүт, иитээччи аан бастаан бэйэтигэр иитэриэхтээх. Ийэ, аҕа, иитээччи буолуох иннинэ бу туһунан толкуйдуоххэ, бэйэни оҕонон көрүөххэ. Ити ирдэбили оскуола реформата эмиэ туруорда.

УРУУМКЭ ҮӨРҮҮНУ ҮРДЭППЭТ

Кыйыит сүктэн кэлиитэ, оҕо төрөөһүнэ, саҥа дьиэ малааһына... Киһи олоҕор үөрүү элбэх. Дьоннор ону умнуллубаттык бэлиэтиэхтэрин баҕараллар. Ол эрээри кэнники кэмнэ ону тоҕуруутан, баары баһыйан баран бырааһыынньыктары арыгылааһыҥҥа кубулутуу түктэри кэмэлдьитэ үөдүйэн эрэр. Ол содулугар дьиэ-кэргэн олоҕо аймаҥар, ыар буруй оҥоһуллар. Саҥа дьиэ малааһыныгар сылдьыбыт Дьячковскай Н. киһини өлөрөр, Сыбаайбаҕа итирбит Павлов Н. атын киһи автомашинатын үлтү астарар. Григорьев Н. автомашинаны, Дьячковскай В. тракторы көҥүлэ суох илдьэ бараллар.

Егоров А. уонна Винокуров Ф. уу тэстибэт доҕордуу аатыран ыйы быһа куодарыһа сылдьан арыгылыыллар, үлэлии сылдьар дьонно арыгыны аҕалан итириктээһини тэрийэллэр. Ол содулугар иккиэн совхозтан үүрүлларга тиийэллэр, биир механизатор бырааба быһыллар, звено ситиһиитэ барыта сотуллар. Дьэ ити үһү дуо доҕордоһуу? диэн. Итиниэн сибээстээн профессор А. Е. Мординов этиитин санатыаҕы баҕарыллар: «Доҕордоһуута буолан куодарыһан малдьыттаһыта эгин буолан киһини сыгалаан иһэрдэр, итирдэр, киһи астыттан аһарар, олоҕун дьаһаҕын алҕатар ол доҕор буолбатах, ол дьиҥэр, өстөөх буолан баран саамай дьээбэлээх, сидьиҥ өстөөх буолар».

ДЬОННОР ТОҔО САҤАРБАТТАРЫЙ?

Бу мунньах бастакы болдьоммут күнүгэр, дьон ҕаалбыкалар, буолбатаҕа. Оттон мунньахха бу иэдээни, аалдьархайы бохсор суолу тобуларга ыҥырыы үксэ салайааччылар тыл эттилэр. «Бэйэҥ иннигэр бэрэбиэнэ сытарын көрбөккө эрэ атын киһи иннигэр иинэ сытарын көрүмэ» диэн дуу, «бэйэм ырбаахым этпэр чугас» диэн дуу эбэтэр өссө атын билиҥҥи олох сиэригэр дьүөрэтэ суох өйүнэн санаанан салайтаран атыттар саҥарбакка иһэммйэн хааллылар.

Мунньаҕы иста олорон миэхэ тус бэйэбэр өссө атын —маассаны баһылыахтаах —көһүлүөхтээх, бастаан иһиэхтээх араҥа активноһа мэнэ намтаабыт дуу, куотуһа-куотуһа ким тоҕо билиниллэҕиинэн, аймахтааҕыынан туһаҥан кэдэргии быһыыны оҥорооччулары араҥаччылааһын баар эбит дуу диэн санаа үөскээбитэ. Ону холобурдарынан бигэргэтэбин. Отделение механига Аввакумов Г. Н. 7, бирикэдьиир Карпов Е. Е. 4 күн бороҕуулаабыттар. Бирикэдьиир Васильев П. И. итириктээн үлэтиттэн уһуллубут. Сүүрбэччэлии отуччалыы сыл партия кэккэтигэр сылдьыбыт Диодоров Д. С. уонна Седалищев А. М. көрүүтүн итириктээн ССКП чилиэниттэн таһаарыллыбыттар. Мунньахха сылдьыбыт партийнай тэрилтэ учуотугар турар 20 тэн таһса коммунистан 13-һэ, совхоз киин аппаратын 18 коммуниһыттан 8-һа эрэ сырыттылар. Ыар буруйу оҥорбут Дьячковскай итиннэ киһиэхэ быһахтаан сылдьыбыта, аймахтара сүүрэннэр кэтэппэр кыталыктык көрүллүбэккэ хаалбыт. Шофер Носов арыгы иһэн баран сааһалы оҥорбута техническэй бириччииннэлээх курдук актаммыт. Дьячковскай Н. Е. Дыдаев Г. П. диэн гражданины кырбаабыта букатын даҕаны ахсааныгар ылыллыбатах.

Барыта бэйэ бэйэни көмүскэһии, сансыы, тарбах быһыынан көрүү. Оттон ол салайааччылар дьону кытта бодоруспат, киһилэри иитиигэ аһаан миннээх дьарыктаммат, хал буолбут ньымаларынан үлэлээн олороллоруттан сибээһэ суох үһү дуо?

БАРЫТА БЭЙЭБИТИТТЭН ТУТУЛУКТААХ

Бастатан, арыгылааһыны дьаллыктан дьону хайдах быһыыхха собуй диэн боппуруос турар. Маныаха народнай судьуйа Е. Н. Макаров Мэҥэ Хаҥалас оройуонун Дьабыыл нэһилиэгин общественноһын опытын холобурга аҕалбыта ордук тоҕоостоох. «Үлэни мычаты иитиилэн саҕалыахха. Бары бүттүүн турунуоххха» —опыт сүрүн иһэ хоһоото итинник.

Одьулууҥҥа табаарыстыы суут, киин агитзона штабын састааптара субу күннэргэ эрэ сүүмэрдэннилэр, профилактика совета быйыл саҥа тэриллиннэ. ДНД үлэтигэр сельсовет исполкомун, партийнай тэрилтэ өттүлэриттэн күттүөнүиэх кэмэ ситиһиллэбатах. Арыгылааһыны уонна алкоголизмы утары охсуһууга, общественнай бэрээдэги бөҕөргөтүүгэ быраанньыаах, утуйуох үлэ ытыллыбат. Итирдэр утахтары атылааһыны бэрээдэктээһин, арыгыттан күһэйин быһыытынан эмтэтии, общественнай бэрээдэги кэһээччилэри дьүүллээһин курдук о. д. а. дьаһаллар уота-күөһэ, общественность активнай кыттыыта суох тэриллэллэр.

Киһини иитии курдук эппиэттээх дьыалаҕа кытумах, ситэ толкуйдаммакка батах, бүтүннүүлээх эрэ дьаһаллары ылары муҥурданар, уураахтар күүстэригэр бүтэйдиин эрэнэр олорор, үлэни саҕалаан баран ортотуттан уоһуннарар, омсолоох практикаттан аккаастанар кэм кэллэ. Арыгылааһын аалдьархайдарда буоларын бары билэрбит, бу социальнай «ыарыыны» суох оҥорорго барыбыт, хас биирдиибит дьиҥ-чахчы, этэргэ дылы, харчыны ньыппарынан туран охсуһуута өссө да ыраҕын ситэтэ суох.

Одьулууннар итиниэн ыйыытыттан чопчу түмүктэри оҥоростуохтаахтара наада.

М. МИХАЙЛОВА,
хаһыат анал. корр.

Арыгылааһыны утары—сорунуулаахтык!

БИҺИГИ ААДЫРЫСПЫТ: почтовай индекс 678700. Чурапчы с. Карл Маркс уул. 12. ТЕЛЕФОННАРБЫТ: редактор—21-332, отделлар—21-265, уопсай 21-505.

Редактор А. Е. ЧИЧИГИНАРОВ.

«Саҥа олох» («Новая жизнь») — орган Чурапчинского райкома КПСС и районного Совета народных депутатов Якутской АССР.